

TOLERANCJA

XVII

Akademia im. Jana Długosza w Częstochowie

TOLERANCJA

STUDIA I SZKICE

**Redakcja naukowa serii
Adam ROSÓŁ
Marek S. SZCZEPAŃSKI**

Tom XVII

Częstochowa 2013

Recenzenci
Anna ŚLIZ
Felicjan BYLOK
Tomasz CZAKON

Redaktorzy naukowi
Adam ROSÓŁ
Marek S. SZCZEPAŃSKI

Redaktor naczelny wydawnictwa
Andrzej MISZCZAK

Korekta
Dariusz JAWORSKI

Redaktor techniczny
Piotr GOSPODAREK

Projekt okładki
Sławomir SADOWSKI

© Copyright by Akademia im. Jana Długosza w Częstochowie
Częstochowa 2013

ISBN 978-83-7455-356-8
ISSN 1734-2155

Wydawnictwo im. Stanisława Podobińskiego
Akademii im. Jana Długosza w Częstochowie
42-200 Częstochowa, ul. Waszyngtona 4/8
tel. (0-34) 378-43-29, fax (0-34) 378-43-19
www.ajd.czyst.pl
e-mail: wydawnictwo@ajd.czyst.pl

Spis treści

Od redaktorów	7
Anna GRONKIEWICZ	
Edukacja społeczeństwa poprzez prawo	11
Aneta ZACHARJASZ	
Problemy współczesnej edukacji – przestępczość i demoralizacja wśród nieletnich uczniów	27
Agnieszka PIECHACZEK-KASZCZYNIC	
Zjawisko przemocy w rodzinie na terenie województwa śląskiego	47
Ewa KOZŁOWSKA	
E-nauczyciel. Kilka dygresji na temat uczenia przez komputer. Wykształceni czy osamotnieni?	67
Ewa KRZYŻAK-SZYMAŃSKA, Andrzej SZYMAŃSKI	
Młodzież w świecie on-line a ich kompetencje internetowe	81
Tomasz PRAUZNER	
Asymilacja technologii informatycznej w aspekcie rzeczywistości edukacyjnej	105
Anna DERYNG	
Wolność sumienia i religii jako przedmiot zainteresowania polskiego Rzecznika Praw Obywatelskich	115
VARIA	
Dorota SUSKA	
[rec.] <i>Norma językowa w aspekcie teoretycznym i pragmatycznym</i> , red. A. Piotrowicz, M. Witaszek-Samborska, K. Skibski, Wydawnictwo Poznańskiego Towarzystwa Przyjaciół Nauk, Poznań 2011	143

Renata BIZIOR	
[rec.] <i>Człowiek, język, kultura. Nowi badacze o „nowych mediach”</i> , red. K. Smyczyńska, Wydawnictwo Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego, Bydgoszcz 2012	149
Justyna TOMCZYK	
Przekład: Émil Durkheim, <i>Definicje edukacji. Ujęcie krytyczne</i> (tytuł oryginału: <i>Les définitions de l'éducation.</i> <i>Examen critique</i> , en: <i>L'éducation, sa nature et son rôle</i> , Paris 1926)	153
Noty o autorach	159

Od redaktorów

Oddajemy do rąk Czytelników kolejny tom rocznika „Tolerancja” zawierający artykuły odnoszące się głównie do problematyki edukacji w aspekcie jej roli w kształtowaniu kultury prawnej i informatycznej oraz kompetencji internetowych młodzieży. Tom otwiera tekst **Anny Gronkiewicz** o edukacji społeczeństwa poprzez prawo. Autorka uzasadnia konieczność prowadzenia systematycznej i powszechnej edukacji prawnej. Pozytywnie ocenia podjęcie działań przez władze państwowe w zakresie edukacji prawnej uczniów, ale podkreśla, że dla realizacji postulatów edukacji prawnej niezbędne jest również wprowadzenie edukacji prawnej dla osób dorosłych. Pozwoli to uniknąć sytuacji, w której osoby nieznające prawa przyjmują postawę dezaprobaty wobec prawa bądź też wykazują lęk przed prawem. Zagadnienie przestępczości i demoralizacji wśród nieletnich uczniów omawia **Aneta Zacharjasz**. Problem ten został przedstawiony w artykule z punktu widzenia młodych ludzi – uczniów szkół, którzy z różnych powodów mieli nieszczęście wejść w konflikt z obowiązującym prawem, bądź to poprzez popełnienie czynu karalnego (przestępstwa lub określonego wykroczenia), bądź poprzez tzw. demoralizację i których sprawy ostatecznie zostały skierowane do rozpoznania przez sądy rodzinne. Z innego punktu widzenia problem przemocy w rodzinie analizuje **Agnieszka Piechaczek-Kaszczyńiec**. Autorka przedstawia w swoim artykule skalę przemocy w rodzinie na terenie województwa śląskiego w latach 2000–2007. Dane wskazują, że przemoc na terenie województwa śląskiego w latach 2007–2010 ma tendencję wzrostową. Osobami doświadczającymi przemocy są zarówno dzieci, kobiety, osoby starsze czy niepełnosprawne, jak i mężczyźni. W artykule omówione zostały problemy diagnozowania przemocy w rodzinie oraz strategii powstrzymywania przemocy. O dostrzeganiu problemu świadczy to, że przybywa instytucji zajmujących się profilaktyką i pomocą poszkodowanym. Nie mniej istotnym zagadnieniem zajmuje się w swoim artykule **Ewa Kozłowska**. Autorka formułuje w swoim tekście pytanie o stan informatyzacji polskiej edukacji i rolę, jaką w niej odgrywa

e-edukacja. Badania pilotażowe przeprowadzone w blisko 400 szkołach na temat możliwości informatyzacji szkół i wprowadzenia w 2014 roku e-podręczników przez Ministerstwo Edukacji Narodowej dowiodły całkowitej klęski tego projektu. Polska szkoła nie jest przygotowana do pracy z e-podręcznikiem. Autorka zwraca również uwagę, że komputer jako edukator – narzędzie, wydaje się być nieograniczony w możliwościach, a tylko my wydajemy się być dla niego i dla nas samych ograniczeniem. A zatem e-nauczyciel tak, pod warunkiem jednak, że wykształcenie zdobyte tą drogą nie spowoduje, że będziemy społeczeństwem wyedukowanym, ale samotnym i przez to nieszczęśliwym. Z kolei **Ewa Krzyżak-Szymańska i Andrzej Szymański** prezentują wyniki badań na temat kompetencji internetowych uczniów szóstych klas szkoły podstawowej i trzecich klas gimnazjum z terenu województwa śląskiego. Badania miały na celu określenie posiadanych przez respondentów kompetencji informatycznych oraz wskazanie zależności pomiędzy nimi a rodzajami aktywności uczniów w świecie online. Diagnozują one również zjawisko uzależnienia młodzieży od Internetu. Rezultaty prezentowanych badań wskazują na potrzebę działań szkoły w zakresie bezpiecznego korzystania przez dzieci i młodzież z Internetu. Kolejny autor, **Tomasz Prauzner**, w tekście na temat asymilacji technologii informatycznej w pracy edukacyjnej, przedstawia podstawowe informacje dotyczące znaczenia technologii informacyjnej w edukacji, a również wyniki badań pedagogicznych dotyczące znajomości możliwości wykorzystania nowoczesnych pomocy dydaktycznych w praktyce edukacyjnej. Zdaniem autora, im szybsze są działania zmierzające do elektronizacji szkoły, a szczególnie jej informatyzacji, tym bardziej uwidaczniają się braki w zakresie humanizacji edukacji. Wnioski nie są optymistyczne. O ile nauczyciele doskonale są zaznajomieni z teorią, o tyle z praktyką jest już znacznie gorzej.

Część główną publikacji zamyka tekst autorstwa **Anny Deryng**, która pisze o wolność sumienia i religii jako przedmiocie zainteresowania polskiego Rzecznika Praw Obywatelskich. Artykuł zawiera analizę pojęcia wolności sumienia i wyznania w aspekcie prawnym oraz w nauce Kościoła katolickiego. Autorka odpowiada na pytanie, czy w swym działaniu Rzecznik Praw Obywatelskich kierował się w sprawach wolności sumienia i religii tymi samymi zasadami, które wyznaczały jego działania w innych sprawach, czy też może prezentował specyficzne podejście. I dochodzi do wniosku, że RPO w tym przypadku, jak w pozostałych, kierował się tymi samymi zasadami i odwoływał się do prawnego rozumienia wolności sumienia i religii. Można zatem stwierdzić, że rzecznikowska teoria wolności sumienia i wyznania to koncepcja wolności areligijnej, prawnej i obywatelskiej.

W części *Varia* pomieszczone zostały dwie recenzje i tłumaczenie. Pierwsza recenzja, **Doroty Suskiej**, dotyczy książki *Norma językowa w aspekcie teore-*

tycznym i pragmatycznym, red. A. Piotrowicz, M. Witaszek-Samborska, K. Skibski. Natomiast **Renata Bizior** przedstawia recenzję książki *Człowiek, język, kultura. Nowi badacze o „nowych mediach”*, red. K. Smyczyńska. Autorką przekładu, *Definicje edukacji. Ujęcie krytyczne* (tytuł oryginału: Émil Durkheim, *Les définitions de l'éducation. Examen critique*, en: *L'éducation, sa nature et son rôle*) jest **Justyna Tomczyk**.